

Arve
ja
fakte

RUMEENIA
RAHVAVABARIIGIST

1959. aasta 23. augustil möödub 15 aastat Rumeenia vabastamisest saksa fašistlikust okupatsioonist ja 30. detsembril 12 aastat Rumeenia Rahvavabariigi väljakuulutamisest. Nende ajalooliste tähtpäevadega on seotud uue perioodi algus Rumeenia ajaloos, nende unistuste täitumine, mille eest terve aastasada võitles rumeenia töötav rahvas.

Monarhia oli alati olnud takistuseks rahva progressiivsete ideede teostamisel. Monarhia oli rumeenia ühiskonna kõige reaktsioonilisemate jõudude, kapitalistide ja mõisnike ustav tugi ja liitlane, kuningad ise esimesed kapitalistid ja mõisnikud. Rumeenia kuningakoja valduses oli 150 000 ha maad. Kuningad olid aktsionärideks rohkem kui kolmekümnes suures tööstusettevõttes ja pangas. Rahva mälestustest ei kustu kunagi kuninga poolt julmalt verre uputatud 1888. ja 1907. aasta talupoegade ülestõusud, ei unune 1918. aasta detsembri veresaun Bukarestis. Monarhia silus teed fašismile ja mängis peaosa sõjas Nõukogude Liidu vastu.

Rumeenia rahvas, kes 15 aastat tagasi hakkas üles ehitama uut ühiskonda, on möödunud aastate jooksul saavutanud suurepäraseid tulemusi nii majanduslikus kui ka kultuurilises ülesehitustöös ja sammub täna suure sotsialismileeri võrdõigusliku liikmena kindlalt rahu- ja sotsialismiteed.

A-22685 II

EERIK LIIM

Arve ja fakte
Rumeenia
Rahvavabariigist

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1959

Э. Лийм

ЦИФРЫ И ФАКТЫ О РУМЫНСКОЙ
НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja H. Rehema

Kunstiline toimetaja I. Torn. Tehniline toimetaja H. Veber
Korrektorid A. Kiho ja E. Järve

Ladumisele antud 31. VII 1959. Trükkimisele antud 19. VIII
1959. Paber 70:92, $\frac{1}{32}$. Trükipoognaid 1,25. Formaadile
60:92 kohaldatud trükipoognaid 1,46. Arvutuspoognaid 1,76.
Trükiarv 5000. MB-08004. Tellimise nr. 2616. Trükikoda
«Ühiselu», Tallinn, Pikk tän. 40/42.

Hind 55 kop.

RUMEENIA RAHVAVABARIIK

on sotsialistlikku tüüpi riik, kus kogu võim kuulub linna ja maa töötavale rahvale.

Territoorium 237 502 km².

Rahvaarv 17,5 miljonit. Neist rumeenlasi 15 milj., ungarlasi 1,6 milj., sakslasi 0,4 milj., peale nende vene-lasi, ukrainlasi, serblasi, juute jt. Elanikkonna keskmine tihedus 66,8 inimest km².

Linnades elab 31,3% ja maal 68,7% rahvastikust. Rumeenia jaguneb 16 oblastiks. Enamus ungarlasi on koondunud Ungari autonoomsesse oblastisse, kesku-sega Tirgu Mureš.

Pealinnas Bukarestis elab 1 236 900 elanikku. Teised suuremad linnad üle 100 000 elanikuga: Cluj, Timi-šoara, Stalin, Ploiești, Jași, Arad, Braila.

Riigipiiride üldpikkus on 3153 km, sellest Musta mere rannikut 245 km. Rumeenial on ühised piirid Nõukogude Liiduga, Ungari Rahvavabariigiga, Bul-gaaria Rahvavabariigiga ja Jugoslaaviaga.

Aasta keskmine temperatuur on +10°. Keskmine temperatuur talvel -2°. Suvel esineb suuri tempera-tuuri kõikumisi, päeval +22° kuni +29°, öösel +12° kuni +15°. Ilusamaid aastaegu Rumeenias on sügis. Kuni hilise novembrini püsivad soojad, päikesepaiste-lised ilmad. Temperatuur +10 — +15°.

Rumeenias on tihe laevatatavate jõgede võrk. Doonau pikkus Rumeenia piirides on 1075 km. Tähtsamad sadamad: Konstantsa Mustal merel, Galatši ja Braila Doonaul.

Vaade Bukarestile.

Kõrgemaks riigivõimuorganiks on Suur Rahvuskogu, mille praegune kolmas koosseis valiti 3. veebruaril 1957. aastal. 437 saadiku hulgas on 67 vähemusrahvuste esindajat. Suure Rahvuskogu Presiidiumi esimeheks on J. G. Maurer. Kõrgem täidesaatev võim kuulub Ministrite Nõukogule. Alates 1955. aastast on Ministrite Nõukogu esimeheks Chivu Stoika. Kohalikeks riigivõimuorganikeks on rahvusnõukogud.

Rumeenia Rahvavabariigi juhtivaks ja suunavaks jõuks on Rumeenia Töölispartei, kelle ridadesse kuulus 1955. aastal 595 000 partei liiget ja liikmekandidaati. Partei Keskkomitee esimeseks sekretäriks on Gheorghe Gheorghiu-Dej. Partei häälekandjaks on ajaleht «Scinteia» («Säde») ja ajakiri «Lupta de Clasa» («Klassivõitlus»).

Suuremateks ühiskondlikeks organisatsioonideks Rumeenias on Töötava Noorsoo Ühing (üle 1 200 000

liikme), Ametiühingute Nõukogu, mis ühendab kõiki ametiühinguid (üle 2,5 milj. liikme), Demokraatlike Naiste Komitee ja Nõukogude Liiduga Sõprussidemete Arendamise Rumeenia Ühing (ARLUS).

KODANLIK RUMEENIA

oli majanduslikult nõrgalt arenenud agrarmaa. Olles üks esimesi Euroopas maapõuevarade ja energeetika ressursside poolest ning soodsa geograafilise asendi ja kliimaga põllumajanduse arendamiseks, oli sõjajärgne Rumeenia siiski Euroopa üheks kõige mahajäänumaks riigiks. Rumeenia majanduse raskest seisukorrast kõneleb fakt, et rahvatulu hulgalt ühe elaniku kohta asus Rumeenia Euroopa 20 riigi hulgas 17. kohal.

Bukarest. Polügraafiakombinaadi hoone.

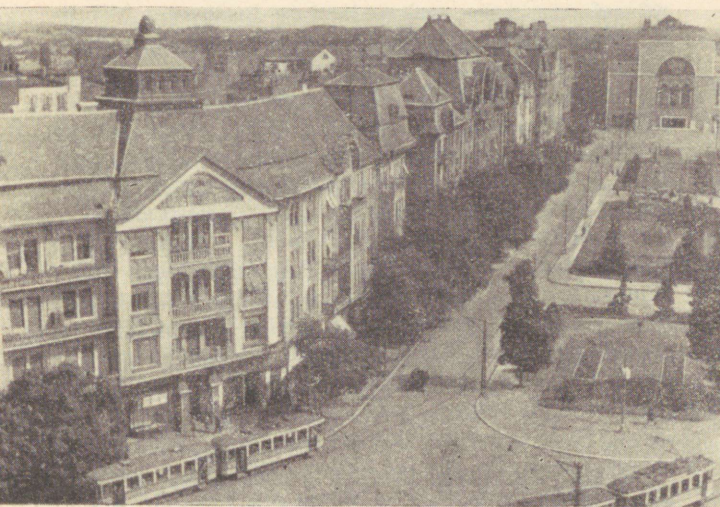

Bukarest. Nafta- ja Gaasiuurimise Instituut.

Tööstuse osa rahvatulus moodustas ainult 20%. 95% tööstusseadmeid veeti sisse välismaalt. 1930. a. moodustas väliskapital naftatööstuses 92%, elektrienergia ja gaasitööstuses 95%, metallurgias 74%, keemiatööstuses 72%. Pangakapitalist kuulus välismaalastele 57%.

Mahajäänud oli samuti põllumajandus. Viljarikkamad maad kuulusid mõisnikele. Nii moodustas mõisnike, kelle osa elanikkonna hulgas oli vaid 0,8%, maa-valdus 32% kogu maafondist. Üle 700 000 majapidamise oli jäänud maata. Sõjaeelseil aastail võis Rumeenia vedada välja vilja vaid tänu sellele, et nõudmine viljale riigis endas oli rahva madala ostujõu tõttu väike ja enamikule asendas rukki- ja nisuleiba mais.

Timișoara. 30. detsembri nimeline bulvar.

Suurt kahju Rumeenia majandusele tekitasid sõda ja fašistlik okupatsioon. Kahjude üldsumma ulatus 10 triljoni leini¹ ja ületas maa aastaeelarve 12-kordselt. 1944. aastal moodustas tööstustoodang 40% sõjaeelsest tasemest, 1947. aastal 50%.

Pärast demokraatliku valitsuse moodustamist 1945. aasta märtsis viidi läbi rida suuri sotsiaalseid ümberkujundusi: agraarreform 1945. aastal, riikliku kontrolli sisseseadmine eraettevõtete üle ja rahareform 1947. aastal. Monarhia likvideerimisega ja rahvavabariigi väljakuulutamisega 30. detsembril 1947. a. tõusis majanduse taastamise tempo järsult. 11. juunil 1948. a. võeti vastu seadus suurte tööstusettevõtete, kaevanduste, raudteede, pankade ja kindlustusseltside natsionaliseerimise kohta.

Aastail 1949 ja 1950 viidi riiklike plaanide ellurakendamise tulemusel majanduse taastamine põhiliselt lõpule. 1950. aasta lõpuks moodustas tööstuse kogutoodang juba 145% 1938. a. tasemest.

Rumeenia Rahvavabariigi rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta (1951—1955) plaani edukas täitmine muutis riigi mahajäänud agrarmaast industriaal-agrarmaaks. Tootmisvahendite tootmine suurenes 3,9-, tarbimisvahendite tootmine 2,9-kordseks.

Praegu annab Rumeenia tööstus toodangut ühe kvartali jooksul rohkem kui 1948. a. terve aasta vältel. Rumeenia rahvamajanduses on 3 ühiskondlik-majanduslikku sektorit: sotsialistlik, väike-kaubamajanduslik ja erakapitalistlik. 1955. aastal saadi ca $\frac{3}{4}$ rahvatulust juba sotsialistlikust sektorist.

---

¹ 1 lei = 100 bani. 100 leid = 66.67 rubla (1958. a. kursi järgi).

RASKETÖÖSTUS

Asunud rahvavõimu aastail sotsialistliku industriaalseerimise teele ja juhindudes leninlikust industriaalseerimise poliitikast, pühendas Rumeenia Rahvavabariik peatähelepanu rasketööstuse, eelkõige aga masinaehituse arendamisele. Viisaastakute jooksul rahvamajandusse investeeritud kapitaalvahutustest suunati 50,6% rasketööstusse.

1958. aastal tootis Rumeenia terast 3,3 korda rohkem kui 1938. a. 1959. aastal kasvab terase toodang 1 300 000 tonni — s. o. tõuseb 1958. aastaga võrreldes 38%.

Tööstustoodangu üldmaht 1959. a. ületab 1938. aasta taseme 4,5-kordselt.

Sama toodangu hulga, mille kodanlik Rumeenia andis kogu 1938. aasta jooksul, annab sotsialistlik tööstus praegu: terase osas 63, masinaehitustoodete osas 42 ja elektrienergia osas 60 päevaga.

Rumeenia, kes vedas varem sisse isegi atru ja vikaiteid, toodab praegu tuhandeid traktoreid, veoautosid, mitmesuguseid mootoreid, tööpinke, vedureid, vaguneid ja laevu aastas.

Rumeenia on ainuke väikeriik, kes, tootes ja töödeldes naftat, toodab samuti kogu nafta tootmiseks ja töötlemiseks vajaliku sisseseade ning, kattes kogu siseturu vajaduse, ekspordib naftatööstuse sisseseadeid välismaale. Rumeenia naftatööstuse sisseseaded on tuntud Hiinas, Poolas, Ungaris, Indias ja mujal. Hiinasse eksporditud puurimisseadmed võimaldavad näiteks puurida augu üldsügavusega üle 200 kilomeetri. India saab käesoleval aastal Rumeeniast naftatöötlemise seadmeid võimsusega 750 000 tonni aastas.

1957. aastal kattis masinaehitustööstus siseturu va-

Uus kodumaine tehnika Boldești naftatööstuse rajoonis.

jadusest juba 83,2%, masinate eksport aga ületas impordi.

Masinaehitustööstuse toodang moodustab 1959. a. $\frac{1}{4}$ kogu Rumeenia tööstustoodangust. Masinate ja sisseadete osa ekspordis on kasvanud 15 protsendile (1948 — 0,8%).

Käesoleval, 1959. aastal asetab Rumeenia masinaehitustööstus pearõhu mitmesuguste naftatööstuse seadmete, keemia- ja puidutööstuse sisseseade, veoautode, traktorite, põllutöömashinate, elektrimootorite ja -aparatuuride ning metallist laiatarbekaupade tootmisele. On alustatud uut tüüpi diisel-elektrivedurite, laevade ja maisikoristamise kombainide tootmist.

Buštteni paberivabrik — üks suuremaid Rumeenia Rahvavabariigis.

1957. aastal tootis Rumeenia tööstus elektrigeneraatoreid 20, -transformaatoreid 40, reisivaguneid 4, kaubavaguneid 7 korda ja vedureid 38% rohkem kui 1938. aastal.

ELEKTRIENERGIA

1950. aastal Rumeenia Töölispartei initsiatiivil vastu võetud elektrifitseerimise plaani eduka elluviimise tulemusel ületas 1957. aastal toodetud elektrienergia hulk 1938. a. taseme peaaegu 7,4-kordselt.

1938. a. tootis Rumeenia iga elaniku kohta 72,4 kWh, 1957. aastal — 305,1 kWh elektrienergiat. Käesoleval aastal toodetakse Rumeenia elektrijaamades ühe päeva jooksul sama palju elektrienergiat kui 1938. aastal 7,5 päevaga.

Aastail 1950 kuni 1958 ehitati Rumeenias 24 soojus- ja hüdroelektrijaama. Elektrienergia toodang suurenes 5 korda.

Praegu on ehitamisel maa suurimad elektrijaamad: V. I. Lenini nimeline 210 000 kW võimsusega hüdroelektrijaam Bikozi Bistritsa jõel ja 225 000 kW võimsusega soojuselektrijaam Borzeštis.

SÖETÖÖSTUS

Suurim Rumeenia söebassein asub Transilvaania edelarajoonis, kus kaevandatakse pruunsütt ja ligniiti. On alustatud koksisöe tootmisega, mille toodang 1960. a. tõuseb 200% 1955. a. tasemega võrreldes.

1938. a. tootis Rumeenia 2,8, 1957. a. üle 7,0 miljoni tonni sütt.

NAFTATÖÖSTUS

Nafta ja looduslik gaas on Rumeenias tähtsamaid maapõuevarasid. Nafta tagavarade ja toodangu hulga poolest asub Rumeenia üheteistkümnendal kohal maailmas ja teisel kohal Euroopas. Loodusliku gaasi toodangu poolest on Rumeenia neljandal kohal maailmas ja teisel kohal Euroopas.

Sõda lõi Rumeenia naftatööstusele raskeid haavu. Kui 1936. a. toodeti naftat 8,7 miljonit tonni, siis 1944. aastaks langes toodang 3,5 miljoni tonnini.

Rahvavabariigi valitsus assigneeris naftatööstuse taastamiseks ja arendamiseks suuri summasid. Naftatööstus varustati uue, ajakohase sisseseadega, võeti tarvitusele uus puurimise ja töötlemise tehnoloogia. Laiendati luuret uute leiukohtade avastamiseks.

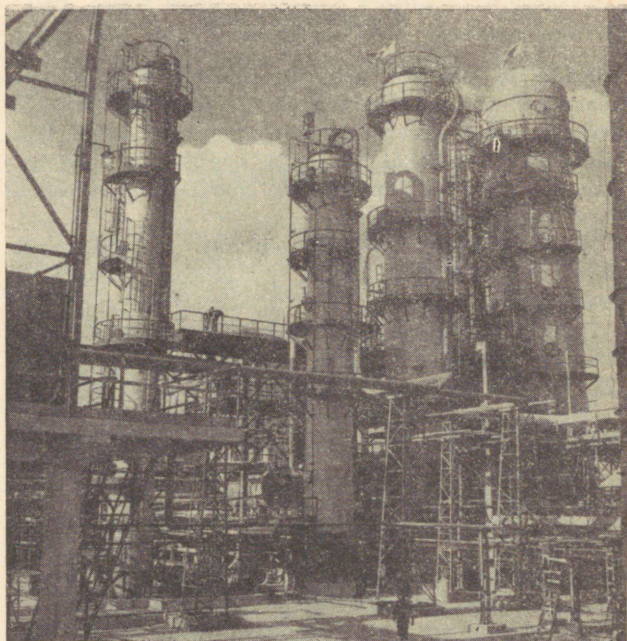
Tänu neile abinõudele tootis Rumeenia 1957. aastal juba 11,18 miljonit tonni naftat.

KEEMIATÖÖSTUS

Vaatamata sellele, et Rumeenia maapõuevarade hulgas leidub rikkalikult keemiatööstusele vajalikku toorainet, moodustas keemiatööstuse toodang kodanlikus Rumeenias ainult 2,2% tööstuse kogutoodangust.

Vanade ettevõtete rekonstrueerimise ja uute ehitamise tulemusena suurenes keemiatööstuse toodang rahvavõimu aastail 8-kordseks. 1959. aastal suurendatakse toodangut veel 27,5% võrra.

Rumeenia loodusliku gaasi tagavarasid arvestatakse 500 miljardit m³. Rikkalikke kivisoola leiukohti on Rumeenias ligi 250. Transilvaanias asuvad maailma kõige puhtama (99,8%) metaani (looduslik gaas) leiu-

Borzești keemiakombinaadis.

kohad. Metaan, nafta ja kivisool on suurepäraseks tooraineks keemiatööstusele.

Arvestades rikkalikke toorainevarusid, koostati partei ja valitsuse poolt Rumeenia keemiatööstuse pikaajalise arendamise perspektiivplaan. Pearõhk selles on suunatud keemiliste väetiste, sünteetilise kiudaine ja kautšuki ning plastmasside tootmisele.

Juba 1959. aastal saab elanikkond esimesed 1000 tonni sünteetilist kiudainet, millest toodetakse 1,5 milj. m² riidet ja 700 000 trikootažeset. Keemiliste väetiste toodang suureneb 1959. aastal 1958. aastaga võrreldes umbes 80% ja ulatub 282 000 tonnini. Plastmasse ja sünteetilisi vaike toodetakse 6300 tonni — s. o. üle 3 korra rohkem kui 1958. aastal.

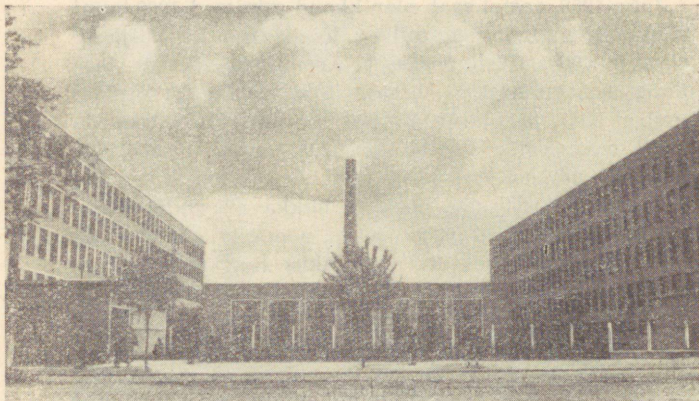
Lähema 2—3 aasta jooksul hakkavad andma toodangut 8 uut tehist ja 28 tsehhi, nende hulgas Rumeenia keemiatööstuse tulevane uhkus Borzeštis — keemiakombinaadi, elektrijaama, naftatöötlemistehase ja sünteetilise kautšuki tehasega.

1965. aastaks peab mineraalväetiste toodang tõusma 1 500 000 tonnini aastas.

Teine keemiatööstuse hiiglane kerkib Doonau suudmesse Musta mere ääres. Tšehhoslovakkia Vabariigi,

Autotee Praha orus.

Gheorghiu-Dej-nimeline õmblusvabrik.

Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Poola Rahvavabriigi abiga ehitatakse sinna roo kompleksse töötlemise kombinaat.

EHITUS

Rahvavõimu aastail on Rumeenias ehitatud palju uusi tööstusettevõtteid, nende hulgas Munedoara metallurgiakombinaadi terasevalu tsehh ja bluuming, tselluloosi ja rootöötlemise tehased, kaks sünteetilise kiudaine, kloori, sooda ja klooriproduktide tehast Moldovas, üks fosfor- ja kaks lämmastikväetiste tehast, sünteetilise kummi ja naftapuhastustehased Moldovas, soodaproduktide tehas Govoris, neli puidutöötlemise vabrikut ja palju uusi nafta ja gaasi torujuhtmeid.

Aastail 1950—1957 said linnade ja töölisasulate elanikud üle 2 500 000 m² uut elamisepinda vahendite arvel, mis eraldati riiklikest fondidest.

Külades ehitati esimese viisaastaku jooksul ligi 200 000 uut maja.

LAIATARBEKAUBAD

Võrreldes 1948. aastaga suurenes tekstiilitööstuse toodang 1957. aastal 3,3 ja toiduainete tööstuse toodang üle 3 korra. Samal ajavahemikul suurenes liha

Mägikarjamaal.

TRU Raamatukogu

tarbimine 2,2, rasvainete 3, suhkru 2,6, tekstiiltoodete ja jalanõude tarbimine üle 2 korra.

Võrreldes 1938. aastaga tõusis suhkru toodang 1957. aastal 95 100 tonnilt 185 351 tonnini ja taimeõli toodang 17 800 tonnilt 44 000 tonnini.

1959. aastal veab Rumeenia sisse veel suhkrut ja taimeõli. 1960. aastal katab suhkru ja taimeõli vajaduse juba oma tööstus, 1964. aastal aga toodetakse suhkrut 20 kg iga elaniku kohta ja omatakse ülejääke ekspordiks (1938. a. toodeti iga elaniku kohta 5,5 ja 1958. aastal 14,4 kg suhkrut).

PÖLLUMAJANDUS

Rahvademokraatliku korra tingimuses on suuri edusamme teinud samuti Rumeenia põllumajandus.

1945. a. 20. märtsi seadusega said 918 000 talupoega 1 109 000 ha maad. 1948. a. natsionaliseeriti kõik kuningakoja maavaldused ja likvideeriti mõisnikud kui klass.

Kodanliku Rumeenia põllumajandus oli nõrgalt mehhaniseeritud. 1938. aastal töötas Rumeenia põldudel ainult 4858 traktorit. Ühe traktori kohta tuli 2070 ha maad. 1959. aastal oli riiklikel majanditel, kooperatiividel ja masina-traktorijaamadatel kokku 40 000 traktorit ja 110 000 mitmesugust põllutöömehhanismi. Ühe traktori kohta tuleb praegu ca 260 ha. Mineraalväetisi sai põllumajandus 1958. aastal 10 korda rohkem kui sõjaeelsel 1938. a.

Nisu koristati 1957. a. 340 000 tonni ja maisi 2,3 miljonit tonni rohkem kui 1938. aastal. 1959. a. on maisi külvi all 25% kogu külvipinnast. Viinamarjaistanduste üldpindala ületas 1957. aastal 1944. aasta üldpindala

10-kordselt. Praegu on Rumeenias viinamarjaistanduste all 240 000 ha, puuviljaaedade all 300 000 ha, juurvilja all 200 000 ja suhkrupeedi all 130 000 ha. Mitmesuguste viljapuude arv ulatub üle 60 miljoni.

Esimesed 56 kollektiivset majandit organiseeriti Rumeenia külas 1949. aasta suvel. 1950. aastal ulatus kollektiivmajandite arv juba tuhandeni, 1955. a. oli neid aga juba 6000. 1958. aasta lõpuks tõusis kollektiivmajandite arv 14 000-ni. Neile kuulus koos riiklike majanditega 52,4% põllumajanduslikust maast. 45% talupoegade üldarvust haris põlde kollektiivselt. 1959. aastal on kollektiviseerimise protsent tõusnud juba kuuekümneni. 16 000 kollektiivmajandisse kuulub 1 850 000 perekonda, keda abistab üle 240 masinatraktori jaama.

Veel suuremad on Rumeenia põllumajanduse arendamise tulevikuplaanid. 1960. aastal peab salvedesse laekuma 5,5 miljonit tonni nisu ja rukist ning 8—9 miljonit tonni maisi. Lähema 2—3 aasta jooksul kavatsetakse veiste arv viia 4,8, sigade arv 5,0 ja lamaste arv 12,5 miljonini. Piimatoodang peab tõusma 25 miljoni hektoliitrini, villatoodang 34 000 ja lihatoodang 1,3 miljoni tonnini, sellest umbes 50% sea-liha. 1970. aastal ulatub puuviljasaak 1,8 miljoni tonnini ja moodustab 75 kg iga elaniku kohta praeguse 36 kg asemel.

VÄLISKAUBANDUS

1938. a. moodustasid Rumeenia ekspordist 97% madalakvaliteedilised nafta ja metsamaterjalide poolfabrikaadid, vili, elusloomad ja loomatoit.

Rahvavõimu aastail loodud rasketööstus ja masinaehitus muutsid tundmatuseni kogu riigi majanduse,

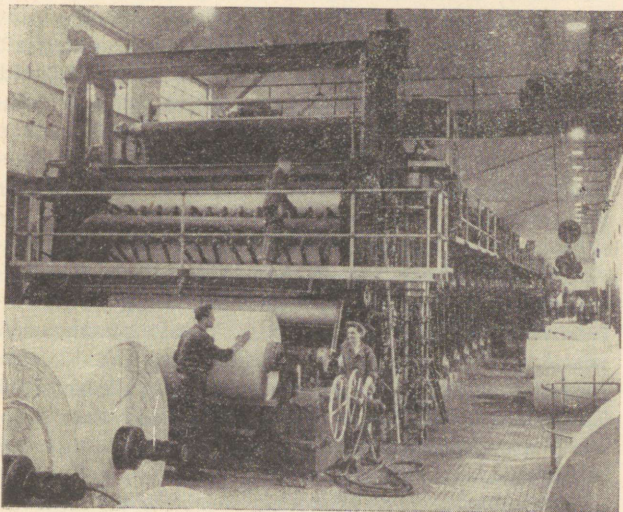
Nehoiuli metsatööstuse keskuses.

sealhulgas ka väliskaubanduse iseloomu. Tänapäeva Rumeenia veab välja terveid tehaste sisseseadeid, mere- ja jõelaevu, tööpinke, kauba- ja reisivaguneid, traktoreid, põllutöomasinaid, diisel- ja elektrimootoreid, nafta tootmise ja töötlemise sisseseadeid. Masinaehitustööstuse toodang moodustab tänapäeva Rumeenia ekspordis ligi 15%.

Rumeenia metsarikkused, mis laiuvad 6 miljonil hektaril ja millest 40% moodustab kõrgeväärtuslik pöökpuumets, võimaldavad toota ja välja vedada suurtes kogustes metsamaterjali ja puidutööstuse tooteid. Rumeenia kuulsat pöökpuuvineeri veetakse välja isegi Saksa Föderaalvabariiki, Itaaliasse, Norrassa ja Austraaliasse — s. t. kõrgelt arenenud vineeritööstusega riikidesse.

Rumeenia kuulsast resonantspuust valmistatud kanuud, millel rumeenia sportlased võitsid Melbourne'i olümpiamängudel kaks kuldmedalit, äratasid kõigi spordidelegatsioonide, sealhulgas ka kanadalaste (Kanada on kanuu kodumaa) tähelepanu. Kuni XVI olüm-

1. septembri nim. paberivabrik Bustenis.

piamängudeni oli Kanada kanuusid peetud parimaiks maailmas. Praegu ekspordib Rumeenia sportlaevu paljudesse riikidesse.

Rumeenia tööstuse eksporditava uudistoodangu hulgas on diiselmootorite, uusimate navigatsioonivahendite ja raadioaparatuuriga varustatud 1100-tonnised kaubalaevad, 2000-tonnised järve- ja jõelaevad ning 4500-tonnised merekaubalaevad.

Rumeenia ekspordib samuti paberit, tsementi, marmorit, klaasi- ja toiduainetetööstuse tooteid. Eksportartiklite hulgas ei puudu isegi sellised delikatessid, nagu vähid, söödavad konnad ja teod. Viimaste järgi on nõudmine eriti suur Pariisis.

Sõjajärgsel perioodil toimusid suured muudatused Rumeenia ekspordi geograafilises suunas. Kui 1938. aasta Rumeenia ekspordi koguväärtusest langes Nõukogude Liidule vaid 0,1%, siis 1957. aastaks oli vastav protsent tõusnud 47-ni. Nõukogude Liitu ekspordib Rumeenia naftasaadusi, laevu, naftatööstuse seadmeid, mööblit, merepuksiire, aurulaevu. Sisse veetakse Nõukogude Liidust koksi, rauamaake, malmi, valtsmetalli, värvilisi metalle, sünteetilist kautšukit, puuvilla, keemiasaadusi, elektri jaamade ja mitmesuguste tehaste sisseseadeid.

Rumeenia ekspordist moodustab 15% väljavedu sotsialistlikesse maadesse. Peale selliste Rumeenia traditsiooniliste eksportkaupade, nagu nafta ja naftasaadused, metsamaterjalid ja põllumajandussaadused, veetakse välja masinaid, tööstuskaupu, naftatööstuse sisseseadeid, vaguneid, traktoreid ja elektrimootoreid. Rahvademokraatiamaadest veab Rumeenia sisse toorainet metallurgiatööstusele, puuvilla, toornahku, asbesti, villa, kautšukit, riisi, teed.

Üha enam areneb Rumeenia kaubavahetus samuti

teiste riikidega, eriti Aasia ja Aafrika maadega. Käesoleval ajal on Rumeenia kaubanduslikes sidemeis 70 riigiga, 45 riigi vastu 1948. aastal.

RUMEENIA JA TEISTE SOTSIALISTLIKE RIIKIDE VASTASTIKUNE MAJANDUSLIK ABI JA KOOSTÖÖ

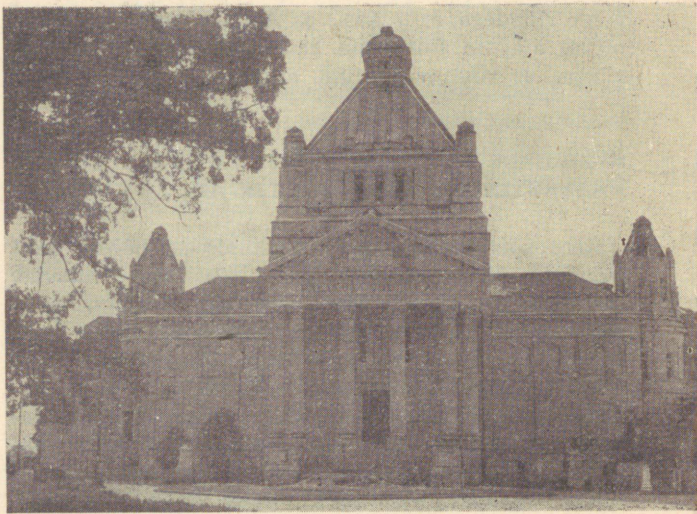
Koos sotsialistliku leeri tekkimisega pärast teist maailmasõda kujunesid välja sellesse leeri kuuluvate maade vahel ka uut tüüpi, täielikul võrdõiguslikkusele, vastastikusel abil ja kasulikkusel põhinevad suhted. Peale tiheda kaubavahetuse iseloomustab neid suhteid omakasupüüdmatu vastastikune teaduslik-tehniline informatsioon, tehnilise kaadri ettevalmistamine, mõningate looduslike ressursside ühine kasutamine ja pikaajaliste krediitide võimaldamine.

Kuni käesoleva ajani on Rumeenia saanud teaduslik-tehnilist abi teistelt sotsialismimaadelt 1700 eri küsimuse alal ja osutanud samasugust abi teistele 1200 mitmesuguse probleemi lahendamisel.

Alates 1950. aastast on Nõukogude Liit andnud Rumeeniale üle 900 nimetuse teaduslik-tehnilist dokumentatsiooni ja saanud Rumeenialt vastu 440.

Nõukogude Liidu abi tehnilise dokumentatsiooni ja kogemuste näol võimaldas Rumeenial lühikese ajaga laiendada tunduvalt oma nafta-, mäe-, elektri- ja keemiatööstust. Omakorda abistas Rumeenia Nõukogude Liitu sügavpumpade, raudbetoonpostide ja metsatööstuse seadmete tootmise organiseerimisel.

Tšehhoslovakkia andis üle Rumeeniale tehnilise dokumentatsiooni masinate, hüdroturbiinide ja keemiatööstusele vajalike keraamiliste esemete, Poola metallurgia-, keemia-, tekstiiltoodete ja toiduainete toot-

Arad. Kultuuripalee.

miseks. Bulgaaria abistas Rumeeniat energeetika arendamise ja Ungari metaani töötlemise alal.

Üksnes 1956. aastal sõitis Rumeeniast teistesse sotsialismimaadesse täiendama oma teadmisi 340 inseneritehnilist töötajat. Samal eesmärgil võttis Rumeenia vastu 160 inimest.

Vastavalt Rumeenia ja Ungari vahel sõlmitud lepingule ehitavad need maad ühiste jõupingutustega suuri keemiakombinaate, mis hakkavad kasutama Rumeenias toodetavat metaani. Rumeenia, SDV, Tšehhoslovakkia ja Poola ehitavad ühiselt suurt tselluloosikombinaati Doonau suudmesse.

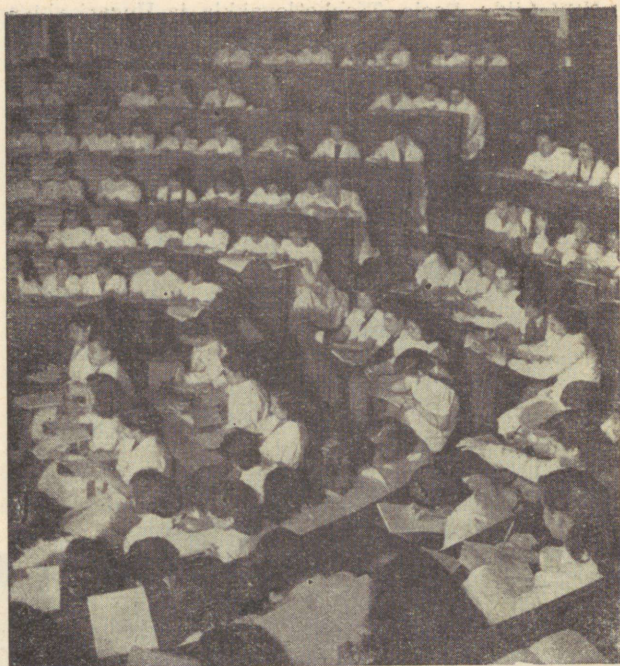
NSV Liidu, Poola, Tšehhoslovakkia ja Ungari abiga ehitasid Rumeenia ja Bulgaaria üle Doonau Euroopa suurima silla.

Kuni 1957. aastani sai Rumeenia kompleksseid tööstussisseadeid 850 miljoni rubla väärtuses. 10 viimase aasta jooksul käiku lastud 120-st rumeenia tööstusettevõttest on 56 varustatud nõukogude sisseseadetega. Tšehhoslovakkia andis Rumeeniale kahe elektri- jaama, Saksa Demokraatlik Vabariik suhkru- ja väävelhappetehaste sisseseaded.

1956. a. detsembris sai Rumeenia viie suurkätise ehitamiseks Nõukogude Liidult krediiti 270 miljonit rubla. See 2-protsendiline krediit kuulub tasumisele

Rešitski metallurgiakombinaadi koolimaja.

Bukaresti Meditsiinilise Instituudi auditooriumis.

10 aasta jooksul. Samasugust abi on osutanud Rumeeniale Tšehhoslovakkia, Ungari, Poola ja Saksa Demokraatlik Vabariik. Rumeenia omakorda on andnud kaupade näol krediiti Albaaniale, Korea Rahvademokraatlikule Vabariigile ja Vietnami Demokraatlikule Vabariigile.

HARIDUS

Kultuurilise ülesehitustöö rindel seisis Rumeenia Töölispartei ja vabariigi valitsuse ees peaülesandena kodanliku Rumeenia kõige kibedama ja kurvema pärandi — tohutu kirjaoskamatuse likvideerimine ning alghariduse kindlustamine kõigile noortele. Monarhia pärandas rahvavabariigile üle 4 miljoni kirjaoskamatu

Üliõpilased suvepuhkusel.

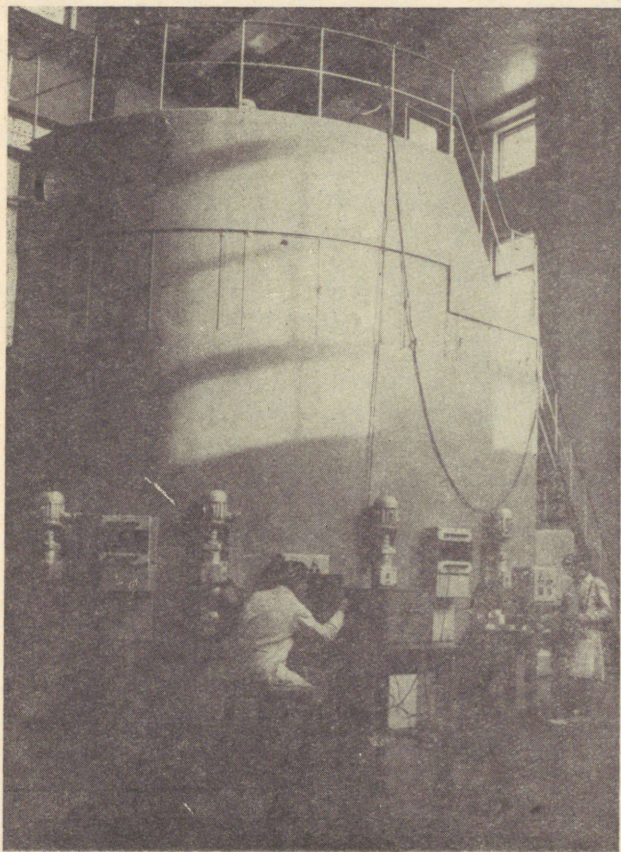

Grupp K. Parhoni nim. ülikoolis õppivaid välismaa üliõpilasi koos oma rumeenia kolleegidega.

ja osalise kirjaoskusega elaniku. Kirjaoskamata protsendi poolest seisis vana Rumeenia esimesel kohal Euroopas. 1933. aastal ei käinud üle ühe miljoni kooliealise lapse. 1938/1939. õppeaastal tegutses riigis ainult 770 algkooli.

Kirjaoskamatause likvideerimise eesmärgil organiseeriti üle riigi tuhandeid kursusi. Aastail 1946—1951 töötas selliseid kursusi 64 516. Õppetööst võtsid osa elanikud 14. kuni 55. eluaastani. 1955. aastaks oli jäänud veel 461 000 kirjaoskamata. Tänapäevaks on kirjaoskamatus täiesti likvideeritud.

Nõukogude Liidu abiga ehitatud aatomireaktor Rumeenia Teaduste Akadeemia Tuumafüüsika Instituudis.

Sanatorium Moroensis.

1948. aastal viidi läbi põhjalik reform kogu haridus-süsteemis, organiseeriti sadu uusi alg- ja keskkooli. Käesoleval ajal töötab Rumeenias üle 16 000 4-, 7- ja 11-aastase kooli. Kehtib üldine kohustuslik 7-klassiline haridus.

1957/1958. õppeaastal oli Rumeenia kõrgemates õppeasutustes kolm korda rohkem teaduskondi ja üliõpilasi kui 1938. aastal. 98 teaduskonnas õppis 80 919 üliõpilast 8982 õpetaja juhendamisel.

Rumeenias on hariduse saamine oma emakeeles kindlustatud kõikidele vähemusrahvastele. 1957/1958. õppeaastal töötas 2411 üldhariduslikku kooli ja 16 kõrgemate õppeasutuste teaduskonda, kus õpetamine toimus 15-s vähemusrahvuse keeles.

Uus haigla Pietrosu külas.

Predjale puhkekodu.

KULTUUR

Rahvamajanduse tormiline areng Rumeenias lõi kõik tingimused rahvusliku kunsti, kultuuri ja teaduse õitsenguks. Ajalehed, raamatud, raadio, klubid ja kunstiline isetegevus said töötajate igapäevase elu lahutamatuks osaks.

1957. aastal oli Rumeenias 12 078 maakultuurimaja ja lugemistuba, 123 rajoonikultuurimaja ja üle 18 000 avaliku raamatukogu.

Rumeenias, kus iga 17-s inimene võtab osa kuns-

tilisest isetegevusest, töötab üle 8000 näiteringi, 10 000 tantsukollektiivi ja 10 000 orkestrit ning laulukoori.

Rahvamaju juhivad ja nende tööd organiseerib 1953. a. loodud Rahvaloomingu Keskmaja, muusika-, teatri-, koreograafilise ja kujutava ning dekoratiivkunsti osakondadega.

Laste suvelaager Predjalis.

Igas oblastis tegutseb peale oblasti rahvaloomingu maja veel 1—2 rahvakunsti kooli, kes valmistavad ette kunstilisi juhte kultuurimajadele.

Kui raamatute trükiarv vana korra ajal ei tõusnud üle 2—3 tuhande, siis ulatuvad tiraažid praegu kümnetesse tuhandetesse, üksikutel juhtudel aga isegi üle 100 000.

Rumeenia suure poeedi Mihail Eminesku sajanda sünniaastapäeva tähistamise puhul müüdi tema teoseid rohkem kui kodanliku korra ajal 60 aasta jooksul kokku.

Ainult 1957. a. jooksul kirjastati Rumeenias 3024 raamatut kogutiraažiga 36,5 miljonit eksemplari, valmis 22 kunstilist ja 60 dokumentaalfilmi. Samal aastal alustas tööd Bukaresti televisioonikeskus.

1957. a. oli Rumeenias 37 riiklikku draamateatrit ja 6 ooperi- ja balletiteatrit (1938. a. 5 draama- ja 2 ooperiteatrit), 1803 kino ja 197 muuseumi.

Paljud Rumeenia kunstnikud ja kunstilised kollektiivid on tuntud kaugel väljaspool oma kodumaa piire. Nii tunnistati 1. ja 2. preemia väärilisteks Rumeenia noored lauljad rahvusvahelisel konkursil Prantsusmaal ning Rumeenia rahvatantsude ansambel 1. preemia vääriliseks rahvusvahelistel konkurssidel Inglismaal ja Itaalias.

Rumeenias ilmub üle 300 ajalehe ja ajakirja üldtiraažiga ligi 6 miljonit eksemplari. Kõige levinumaks ajaleheks on Rumeenia töölispartei häälekandja «Scinteia» (950 000 eks.).

Raamatukogude lugejate arv tõusis 1958. aastal 3,5 miljonini. Laenutati kokku 33,8 miljonit raamatut. Kinoetendusi külastas 120 miljonit inimest.

1957. aastal kirjastati 20 riigis ligi 50 Rumeenia kirjanike tööd.

1959. aasta eelarves kultuurile ja haridusele assigneeritud summad ületavad 1950. a. eelarve vastavad arvud 3,5-kordselt.

TERVISHOID

Enne Teist maailmasõda suri Rumeenias igast tuhandest sündinust 180. Ühe arsti kohta tuli 1895 elanikku. Haiglakohtade üldarv piirdus 30 812-ga.

1957. aastaks tõusis voodite arv haiglais ligi 93 000-ni, ühe arsti kohta tuli 819 elanikku.

1938. a. ei olnud Rumeenias ühtegi sünnitusmaja. 1957. a. oli neid 1568. Laste surevus vähenes 17,9% -lt kuni 8,1% -ni.

NÕUKOGUDE LIIDUGA SÕPRUSSIDEMETE ARENDAISE RUMEENIA ÜHING (ARLUS)

ARLUS asutati 1944. a. eesmärgiga süvendada ja arendada rumeenia ja nõukogude rahvaste vahelisi sõprus- ja kultuurisidemeid, populariseerida Rumeenias Nõukogude Liidu saavutusi, kasutada ära Nõukogude Liidu hinnalisi kogemusi sotsialismi ülesehitamisel Rumeenias.

ARLUS organiseerib loenguid, kontserte, konverentse, näitusi, kinofilmide demonstratsioone, annab välja raamatuid, brošüüre ja ajakirju.

ARLUS-el on üle kogu Rumeenia ligi 24 000 organisatsiooni üle 6 miljoni liikmaga.

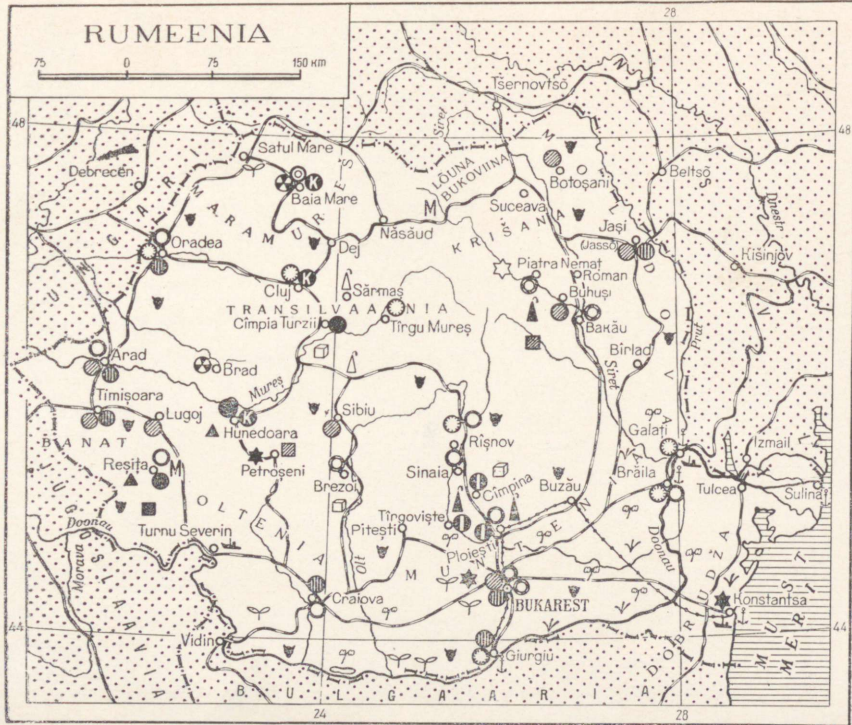
Igal aastal toimub 7. oktoobrist kuni 7. novembrini Rumeenias Rumeenia—Nõukogude sõpruskuu.

ARLUS-e poolt organiseeritud vene keele õpperin-
gide tööst võttis 1954. aastal osa 215 000 inimest.

ARLUS on kirjastanud viimase 10 aasta jooksul
1750 raamatut, üldtiraaziga 25 miljonit eksemplari.

TINGMÄRKIDE SELETUS

- ⊙ Pealinn
- Muud asulad
- Riigi piirid
- Raudteed
- Naftajuhtmed
- ⚓ Sadamad
- Kivisüsi
- ▨ Pruunsüsi
- ▲ Nafta
- △ Põlevgaasid
- ▲ Rauamaak
- ⊕ Polümetallide maagid
- ⊞ Keedusool
- Must metallurgia
- Värviline metallurgia
- ⊞ Masinaehitus
- ⊞ Laevaehitus
- ⊞ Tselluloosi-, paberi- ja puidutööstus
- ⊞ Keemiatööstus
- ⊞ Naftatöötlemistööstus
- ⊞ Ehitusmaterjalide tootmine
- ⊞ Tekstiilitööstus
- ⊞ Toidu- ja maitseainete-tööstus
- ⊞ Mitmesugune tööstus
- ☆ Soojuselektrijaamad
- ☆ Hüdrolektrijaamad
- ⊞ Puuvill
- ⊞ Riis
- ⊞ Tubakas
- ⊞ Loomakasvatus

55 kop.

A-22685

II

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00379766 1